

ПРАВИЛНИК

за

научноизследователската и

художественотворческа дейност,

реализацията на резултатите от нея и

защита на интелектуалната собственост

Одобрен от Комисията по акредитация на АУБ: 5.II.2017 г.

Раздел ПЪРВИ **ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

Чл. 1. Правилникът за научноизследователската и художественотворческата дейност (НИХТД) на Американския университет в България (АУБ) урежда формите и реда за управление на научноизследователската и художественотворческата дейност в университета.

Чл. 2. НИХТД се провежда в съответствие с принципите на академичната свобода, етичните принципи, като се съблюдават съответните разпоредби на вътрешните нормативни документи на АУБ и законодателствата на България, Европа и САЩ в областта на интелектуалната собственост.

Чл. 3. Основни цели на научноизследователската и художественотворческата дейност на АУБ са:

- създаването и разпространението на нови знания;
- развитие на разнообразни форми на творческо изразяване;
- усъвършенстване на преподавателските и студентски способности за логически правилно и творческо мислене;
- разпространение на научни постижения и знания в полза на обществото;
- включване на резултатите от НИХД в образователния процес.

Чл. 4. Основни форми на научноизследователската дейност на АУБ и разпространението ѝ са:

- провеждане на научни изследвания чрез участие в научни и образователни проекти;
- самостоятелни проучвания, водещи до научни публикации;
- консултантска дейност;
- организиране на публични лекции за представяне на научни постижения и резултати;
- организиране и участие в конференции и презентации.

Чл. 5. Основни форми на художественотворческата дейност на АУБ и разпространението ѝ са:

- творческа дейност, водеща до публикуване на художествени произведения;
- театрални, вокални, инструментални, хорови изпълнения представления;
- организиране на публични събития за представяне на художественотворчески резултати;
- изложби (художествени, фотоизложби и др.).

Чл. 6. Институцията носи отговорността за управлението, координацията, финансирането и разпространението на научноизследователската и художественотворческата дейност, както и за редовното преразглеждане на изпълнението на индивидуалните и институционални цели.

Раздел ВТОРИ
УПРАВЛЕНИЕ/РЪКОВОДСТВО НА НИХТД

Чл. 7. Научноизследователската и художественотворческата дейност се ръководи и координира от първия заместник-ректор с помощта на съвет по НИХТД и в сътрудничество с университетски структури.

Чл. 8. Университетските структури, провеждащи дейност по управление на НИХТД, се представляват от Съвет по НИХТД. Съветът по НИХТД има следните подразделения.

- а. Съветът на декана под председателството на Декана на преподавателите одобрява финансирането на НИХТД на всички членове на академичния състав на конкурентен принцип, както и финансиране на студентска изследователска дейност от съществуващи за целта фондове. Заседава един път месечно.
- б. Ръководителите на академични направления, които по право са членове на Съвета на декана, упълномощават научни ръководители на студентска изследователска дейност.
- в. Комисията по академичната дейност към Общото събрание на преподавателите извършва анализи на средата за научноизследователска дейност и издава препоръки за стимулиране на отлични постижения в областта на НИХТД; предприема инициативи за организиране на семинари и работни срещи за оповестяване на резултатите от НИХТД и др.; организира ежегодната конференция на АУБ за представяне на резултати от НИХТД на преподаватели и студенти. Заседава всеки семестър.
- г. Комисията по атестационните политики към Общото събрание на преподавателите съставя, анализира и актуализира критериите за оценяване на НИХТД. Заседава всеки семестър.
- д. Общото събрание на преподавателите одобрява критериите за оценка на НИХТД по предложение на Комисията по атестационните политики. Настоятелството гласува окончателното им одобрение по предложение на своята Комисия по образователните политики.
- е. Екипът по атестация прилага критериите за оценяване на НИХТД и издава препоръки за усъвършенстването ѝ. Заседава през пролетния семестър на всяка академична година. Предава препоръки на атестиращия преподавател и на Първия зам.-ректор. Първият зам.-ректор предлага евентуално корективни мерки.

Чл. 9. Преподавателите докладват и отчитат своята дейност по НИХТД: ежегодно чрез обобщен доклад до Комисията по образователните политики към Настоятелството; ежегодно чрез индивидуални доклади до Първия заместник ректор; периодично до Екипа за атестация на преподавателите.

Раздел ТРЕТИ

ПЛАНИРАНЕ НА НИХТД

Чл. 10. Университетските научноизследователски програми, планове и проекти се развиват според целите, стратегиите и политиките относно НИХТД. Дават се приоритети на дейности, които допринасят за:

- Хабилитирането на преподавателите;
- Изследване, иновации и практически приложения, които допринасят за разбирането на региона или отговарят на потребностите на региона;
- Дейности за разпространение на научните резултати чрез публикации и научни форуми на международно ниво;
- Научноизследователска дейност, допринасяща за усъвършенстване на образователния процес.

Чл. 11. Планирането на НИХТД в АУБ се основава на водещата роля на индивидуалните или екипни изследователски и творчески приоритети на академичния състав и отразява приоритетите на институционалната стратегия за развитие на научноизследователската и художественотворческата дейност.

Чл. 12. Научноизследователската и художественотворческата дейност на АУБ се планира ежегодно на две равнища:

- на ниво Съвет по НИХТД се определят принципните насоки за осъществяване и оценяване на НИХТД;
- на ниво академично направление на индивидуална или екипна основа се определят конкретните направления за изследователска и творческа дейност.

Чл. 13. Планирането на научноизследователската дейност има за цел да създаде условия и да предостави подкрепа за изпълнение на посочените в Раздел първи направления на НИХТД.

Чл. 14. Планирането на университетско равнище от Съвета по НИХТД обхваща:

- одобряване на финансирането на университетски научни проекти през годината;
- одобряване на научните форуми, за които ще се предоставя финансиране за представяне на резултатите от НИХТД;
- одобряване на финансиране на студентско участие в научни проекти;
- планиране на университетските научни мероприятия за годината;
- анализ и усъвършенстване на условията на НИХТД;
- анализ и усъвършенстване на критериите за оценка на научната дейност.

Чл. 15. Съветът документира дейностите си по НИХТД чрез протоколи от заседанията си. Съветът, чрез Декана на преподавателите, представя план за финансиране при обсъждането на институционалния бюджет за следващата учебна година.

Чл. 16. Планирането на ниво академично направление се регулира от Декана на преподавателите чрез консултации с ръководителите на академични направления и включва:

- организиране на графика на учебните занятия по начин, стимулиращ провеждането на научна дейност;
- координиране на спонсорство за преподавателски/студентски изследователски проекти;
- план за колоквиуми и презентации на преподавателски и студентски работи.

Раздел ЧЕТВЪРТИ **ПОДКРЕПА ЗА НИХТД**

Чл. 17. Реализацията на резултатите от научните изследвания и на други обекти на интелектуалната собственост се подпомага чрез създаване на условия и предоставяне на подкрепа за:

- подобряването на условията за НИХТД на академичния състав;
- повишаване нивото на НИХТД;
- включването на студентите в НИХТД;
- включване на резултати от НИХТД в учебния процес;
- публикации на учебници, учебни помагала, речници, енциклопедии и др.;
- публикации на монографии, научни студии, статии и доклади, като се отдава предпочитание на публикации чрез издателства и научни списания, които рецензират изданията си, индексирани в световни бази данни и списания с импакт фактор (Web of Science) или импакт ранг (Scopus);
- консултантска дейност в полза на държавни и обществени институции или частни организации;
- участие в научни и образователни проекти и проектно финансиране;
- организиране на конференции, изложби, концерти;
- пазарна реализация на научни продукти;
- издаване на патенти и авторски свидетелства;
- отчитане на цитиранията и отзивите, участие в редакционни колегии на научни списания, участие в научни мрежи, участие в научни дружества и др.

Чл. 18. Университетът подпомага развитието и осъществяването на НИХТД чрез:

а. Финансова подкрепа

- индивидуален фонд „Развитие на преподавателска и изследователска дейност“ - \$1,400 на преподавател на година;
- Фонд за конкурентно финансиране „Изследователска дейност“ – до \$1,000 на преподавател за НИ проект;
- Фонд за конкурентно финансиране „Международни конференции“ – до \$800 на преподавател за първа конференция и до \$400 за втора в рамките на една академична година;
- „Фонд за развитие на преподавателската дейност“ – до \$1,000 на преподавател за образователен проект.
- платен творчески отпуск в размер на половин годишна заплата, който може да се ползва в рамките на един или два семестъра и който е достъпен за преподавателите на всяка седма година от работата им в университета;
- фонд „Талев“ за финансиране на студентска научноизследователска дейност – на конкурентен принцип могат да бъдат финансирани дипломни работи и дипломни проекти на завършващи студенти в размер до \$200 на студент. С приоритет се ползват проекти, свързани с прилагане на технологии за разрешаване на проблеми на обществото в България, български общности извън България или държави в региона с влияние върху България;

- ежегоден бюджет за закупуване на научна литература и абонамент за Интернет базирани платформи за достъп до материали от различни области на науката (напр. EBSCO, Web of Science, JSTOR, Scopus и др.).

б. Организационна подкрепа

- възможност за разпределяне на преподавателското натоварване в два дни¹ съгласно решение на общото събрание на преподавателите от 21 октомври 2009 г.;
- гарантиран тримесечен платен отпуск за преподавателите през лятото, който да бъде използван за НИХТД и участия в научни мероприятия;
- за пряко подпомагане на преподавателите в Благоевград бе създадена позиция "Координатор на външни проекти" с основна задача подпомагане на преподавателите при подготовката на проектно предложение за кандидатстване, администриране и поддържане на архива с документи по проекти;
- организационна подкрепа за достъп до бази данни (например Евростат);
- предоставяне на възможност студентите да работят срещу заплащане в помощ на преподавателите за изследователската им дейност или учебния процес.
- организационната подкрепа за повишаване нивото на НИХТД се осъществява и посредством инструментите на редовната атестация и редовното осъвременяване на критериите за атестация.

в. Материална, информационна и технологична подкрепа

- на всеки преподавател е осигурен самостоятелен офис, оборудван с персонален компютър, връзка с Интернет и достъп до информационните ресурси, предоставяни чрез Интернет (електронни книги, електронни библиотеки, пълнотекстови бази данни и др.);
- информационните ресурси на библиотеката са достъпни за преподавателите извън университета чрез Интернет;
- всеки преподавател има достъп до софтуера, предоставян по линия на академичния алианс на Microsoft (MSDNAA);
- наличието на специализирани лаборатории подпомага не само преподаването, а също така и НИХТД на преподавателите;
- при заявка от преподавателите университетът закупува специализиран софтуер, хардуер и различни устройства, които намират приложение както в учебния процес, така и в НИХТД на преподавателите.
- научно-изследователските проекти се финансират както от фондовете за научни изследвания на университета, така и по линия на редица международни програми или двустранни споразумения.

Чл. 19. Финансирането на проекти за НИХТД, направено на базата на конкурс, следва принципите на академична свобода, свободна инициатива, недискриминация и справедливост.

---

¹ От есента на 2013 г. учебната натовареност на преподавателите на основен договор е шест курса годишно, като часовете на всеки преподавател се разпределят в четири дни от седмицата. Преподавателите, които участват в изследователски проекти, имат право да поискат часовете им да бъдат насрочени само в два дни, за да ползват останалите дни по-ефективно за изследователска дейност.

Чл. 20. Всеки преподавател може да ползва университетските фондове за научни изследвания и усъвършенстване на академичната програма, например: придобиване на оборудване, развитие на библиотечния фонд, пътуване за участие в научни форуми и конференции, заплащане на студенти-асистенти за подпомагане на НИХТД, закупуване на специализиран софтуер, подготовка на ръкописи или заплащане на разходи за публикуване и др., както е уместно.

Чл. 21. Академичните направления могат да заявяват материали за библиотеката, софтуер и оборудване в подкрепа на изследователските и институционални потребности.

Чл. 22. Когато член на академичния състав кандидатства конкурентно за институционално или външно финансиране, се изисква формално предложение, което включва:

- Име на проекта;
- Главен изследовател или изпълнител (ръководител, Академично направление);
- Цел на проекта (изследователски въпроси, очаквани резултати);
- Методология;
- Време за осъществяването;
- Бюджет за проекта;
- Форма на разпространение.

Чл. 23. Всички молби за външно финансиране трябва да бъдат одобрени от Първия заместник ректор, а бюджетът да бъде одобрен от Заместник-ректора по финанси и администрация преди представянето на документите.

Раздел ПЕТИ **ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ**

Чл. 24. АУБ се отказва от правото си върху резултатите от научноизследователските проекти, финансирани от университета или от външен източник, като предоставя интелектуалната собственост върху научните продукти и тяхното разпространение на главния изследовател.

Чл. 25. Университетът запазва правото си на собственост върху софтуера, изследователското оборудване или други изследователски материали, придобити по време на осъществяването на научните проекти, освен ако е било подписано предварително конкретно споразумение между Заместник-ректора по финанси и администрация и преподавателя/ите, упълномощаващо прехвърлянето на правото на собственост върху отделна личност.

Раздел ШЕСТИ **РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ДЕЙНОСТИ**

Чл. 26. АУБ и неговите научни и специализирани единици, както и самите учени, споделят резултатите от своята дейност във външни форуми по свой избор, публикуват и разпространяват резултатите от НИХТД под формата на монографии, статии в научни списания, доклади на конференции, каталози, албуми и други форми, подходящи за дисциплината. При оценяването на НИХТД се отдава предпочитание на публикации в рецензирани научни списания, индексирани в световни бази данни и с импакт фактор или импакт ранг.

Чл. 27. АУБ и неговите научни и специализирани единици, както и самите учени, споделят резултатите от своята дейност с колеги и студенти в разнообразни форуми, симпозиуми и конференции, проведени на територията на университета. Ежегодно се организира конференция за преподаватели и студенти в АУБ, както и поредици от лекции, семинари и работни срещи.

Чл. 28. АУБ и неговите научни и специализирани единици, както и самите учени, могат да подписват договори за публикуване с различни издатели.

Чл. 29. Авторите на университетски публикации са единствено отговорни за тяхното съдържание.

Чл. 30. Когато публикуването на резултати от НИХТД е резултат от финансиране от АУБ, авторът изрично посочва афилиацията си с университета. Когато университетът публикува научни материали, името и логото на университета трябва да бъдат включени.

Раздел СЕДМИ **ОЦЕНЯВАНЕ НА НИХТД**

Чл. 31. Оценкаването на НИХТД се извършва чрез системата за редовна атестация на академичния състав, както и при наличие на кандидати за конкурси по ЗРАСРБ.

Чл. 32. Резултатите от НИХТД се представят на следните равнища:

- На институционално ниво – от представителя на академичния състав пред Комисията по академичните политики към Настоятелството;
- На индивидуално ниво – от преподавател до първи заместник-ректор, Екип по атестация на преподавателите и Комисия по верификация на научните резултати съгласно ЗРАСРБ.

Чл. 33. Обобщени данни за годишните резултати по НИХТД се изготвят в офис „Акредитация“.

Чл. 34. Индикатори за качество на цялостното представяне на АУБ по отношение на НИХТД се основават на общоприетите наукометрични показатели съгласно ЗРАСРБ и правилника за приложението му.